

фікації знань, які мають, у залежності від навчальної ситуації. Самооцінка у спільній роботі неадекватна, найчастіше завищена. Толерантність у сприйнятті партнера виражена слабо.

Креативно-репродуктивний. Показниками цього рівня є: використання студентами сформованої системи науково-педагогічних комунікативних знань, умінь, навичок аналітичного та конструктивного характеру; оригінальність вирішення педагогічних завдань, черговий хід рішення обирається на підставі попередніх; розвинена гнучкість мислення; адекватність самооцінки. Студенти усвідомлюють необхідність оволодіння професійно-педагогічними знаннями та вміннями як умовами успішності майбутньої діяльності. В результаті розвинутою потреби у спілкуванні вони легко вступають у діалог, включаються у спільну діяльність, приймають участь у дискусії, активно включаються у спілкування та підтримують його. Орієнтовані на застосування педагогічних знань при вирішенні комунікативних ситуацій. Аргументовано відстоюють свою точку зору. Адекватно оцінюють свою роль у виконанні спільних завдань. Однак, повага до співбесідника розвинена недостатньо. Прагнуть до самореалізації та самоактуалізації у спілкуванні.

Креативний. якого є достатній розвиток аналітичних, прогностичних, конструктивних та виконавських умінь; оригінальні способи розв'язання педагогічних завдань; розвинена інтуїція. Представники цього рівня без ускладнень включаються у спілкування, підтримують його, приймають активну участь у обговореннях дискусійних питань, аргументовано відстоюють свою точку зору, застосовують комунікативні знання у рішеннях комунікативних ситуацій; толерантні у сприйнятті партнера, тактовні; коректують свою поведінку у залежності від ситуації спілкування.

Артюшина М. В., канд. пед. наук,
доцент кафедри педагогіки та психології

ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ЖУРНАЛУ ЯК ЗАСОБУ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ УСПІШНОСТІ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ РЕЙТИНГОВО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ

Дотримання принципів гласності і наочності у повідомленні результатів контрольної-оціночної діяльності вимагає постійного відображення отриманих балів у журналах оцінки знань студентів. Вагома проблема рейтингової системи полягає в тому, що викладачу доводиться витратити значну кількість часу на те, щоб по-

стіжно перераховувати отримані студентом оцінки в бали рейтингу. Досвід показує, що дуже зручно використовувати для цих цілей електронний журнал, розроблений у редакторі Microsoft Excel.

Для створення і ведення такого журналу необхідні базові навички володіння програмою Microsoft Excel, що входить до стандартного пакету програм Microsoft Office. Для викладачів, що лише починають ознайомлення з цією програмою, складність може являти створення формул розрахунку сумарних показників. Тому спочатку зручно ознайомитись із готовим прикладом такого журналу, на основі чого можна розробити свій.

У наведеному журналі (рис. 1) відображено один із способів розрахунку рейтингу поточної навчальної діяльності з дисципліни «Психологія та педагогіка» в КНЕУ. При цьому використовують такий підхід:

Загальний рейтинг з дисципліни (P) — сума балів за поточну навчальну діяльність ($P_{\text{пот}}$) та підсумкову на іспиті ($P_{\text{ісп}}$):

$$P = P_{\text{пот}} (50) + P_{\text{ісп}} (50).$$

Рейтинг поточної навчальної діяльності ($P_{\text{пот}}$) — сума балів за всіма видами навчальної діяльності:

$$P_{\text{пот}} (50) = Л (10) + ПЗ (20) + СР (10) + ПМК (10),$$

де **Л** — **Робота на лекційних заняттях** = $2 \times$ середня сума балів, набрана за роботу на лекціях (оцінка на одній традиційній лекції — до 5 балів, інтерактивній — до 10 балів, отже за роботу на інтерактивних лекціях студенти можуть набрати більше балів, що стимулює до участі в них);

ПЗ — **Робота на практичних заняттях** = $2 \times$ середня сума балів, набрана за роботу на практичних (оцінка на одному практичному занятті — до 10 балів);

СР — **Самостійна робота** = середня сума балів, набрана за виконання самостійних робіт (оцінка за одну самостійну роботу — до 10 балів);

ПМК — **Поточно-модульний контроль** = середня сума балів, набрана за виконання контрольних робіт (оцінка за одну контрольну роботу — до 10 балів).

Для розрахунку кількості пропусків студентом 1 лекційних занять у клітинку АН5 заноситься формула:

$$=СЧЁТЕСЛИ(С5:F5;»н»)+СЧЁТЕСЛИ(О5:P5;»н»)+СЧЁТЕСЛИ(У5:V5;»н»)+СЧЁТЕСЛИ(АА5:AC5;»н»)$$

Тобто розраховується кількість разів, коли студент 1 не з'явився на лекційні заняття (отримав позначку 1)¹. Копіювання цієї формули в аналогічні клітинки таблиці надають можливість розрахувати цей показник і для інших студентів.

Аналогічно для розрахунку кількості пропусків студентом 1 практичних занять у клітинку AI5 заноситься формула:

$$=СЧЁТЕСЛИ(G5:L5;»н») + СЧЁТЕСЛИ(Q5:S5;»н») + СЧЁТЕСЛИ(W5:Y5;»н») + СЧЁТЕСЛИ(AD5;»н»)$$

Для розрахунку балів, отриманих студентом 1 за роботу на лекціях, у клітинку AJ5 заноситься формула:

$$=СУММ(C5:F5;O5:P5;U5:V5;AA5:AB5)/10*2$$

Остання лекція у загальному рейтингу не враховується, тому в формулі розраховується середнє значення для 10 лекцій з 11.

Для розрахунку балів, отриманих студентом 1 за роботу на практичних заняттях, у клітинку AK5 заноситься формула:

$$=СУММ(G5:L5;Q5:S5;W5:Y5;AD5)/13*2$$

Зауважимо, що до уваги не береться останнє практичне заняття, а також два практичні заняття, на яких здійснюється поточно-модульний контроль, тому в формулі розраховується середнє значення для 13 практичних занять з 16.

Для розрахунку балів, отриманих студентом 1 за самостійну роботу, в клітинку AL5 заноситься формула:

$$=СУММ(N5;T5;Z5;AG5)/4$$

Отже, розраховується середнє значення для 4 самостійних робіт.

Для розрахунку балів, отриманих студентом 1 за поточно-модульний контроль, у клітинку AM5 заноситься формула:

$$=СУММ(M5;AE5)/2$$

Тобто, розраховується середня оцінка для двох поточно-модульних контрольних робіт.

Загальна сума балів, набрана студентом 1, розраховується так: у клітинку AN5 заноситься формула:

$$=СУММ(AJ5:AM5)$$

Таким чином, отримуємо загальну суму отриманих балів.

¹ У формулі зазначається 4 різні діапазони, оскільки лекційні заняття розташовані відокремлено у кожному блоці.

Такий журнал є дуже зручним для роботи. Викладачу доводиться лише своєчасно вносити до нього результати поточної навчальної діяльності студентів та роздруковувати журнал або вившувати його на сайті кафедри, в дистанційному курсі або надсилати електронною поштою старості групи. У підменю «Параметри сторінок» меню «Файл» можна задати Колонтитули: дату, прізвище викладача, номер групи та назву дисципліни. Звернемо увагу, що дата при цьому буде проставлятися програмою автоматично, отже студенти завжди можуть побачити на який момент розраховано їх рейтинг.

За аналогічним принципом кожен викладач може побудувати свій журнал рейтингового контролю, відображуючи в ньому свою методику обліку успішності навчання студентів.

*Балягіна І. А., Богорад М. А., старш. викл.,
кафедра педагогіки та психології*

ПЕДАГОГІЧНІ ВИМОГИ ДО КОМПЕТЕНЦІЇ ВИКЛАДАЧІВ В ОЦІНЮВАННІ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ (НА ПРИКЛАДІ ВИКЛАДАННЯ ПРЕДМЕТУ «МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ЕКОНОМІКИ»)

Якість освіти і виховання студентства є системою соціально-обумовлених цільових показників (нормативів). Вона — той рівень, якому повинна відповідати «продукція» галузі освіти. Такий підхід орієнтує на оцінювання діяльності за кінцевими результатами. У категорії якості втілюється соціальне замовлення на навчально-виховну діяльність. Коли оцінюється якість навчання, то дуже велике значення має те, хто буде оцінювати і за якими показниками. Загальновідомо, що традиційна система оцінювання знань студентів суб'єктивна і значною мірою залежить від психологічних особливостей викладача. Про це свідчать численні дослідження педагогів і психологів. Одна і та ж сама відповідь студента різними викладачами оцінюється по-різному. Це характерно як для гуманітарних, так для технічних і біологічних дисциплін. Інша причина, яка впливає на обґрунтованість оцінки, наявність різних об'єктів контролю. Для одних викладачів об'єктом оцінювання виступає фактично засвоєний студентом матеріал, для інших — здатність застосовувати знання для вирішення практичних завдань, для третіх — перенесення та трансформу-